

ברחובות מנהטן

איש תשבי על שמו נקרא...
במהרה תוציאנו מאפלה לאורה
(פיוט למוצאי שבת)

החנויות לאורך רחוב 44 כבר נסגרו באותו לילה. דממה השתררה בבנייני המשרדים. הרחוב היה חשוך, פרט לפנס רחוב פה ושם. פנינה שרם מיהרה לתחנה המרכזית גראנד סנטרל, ומשם התכוונה לתפוס רכבת בחזרה לביתה במחוז ווסטצ'סטר. היא יצאה עם כמה חברות להצגה ונהנתה מארוחת ערב ומבילוי לילי נפלא. כעת נחפזה לשוב הביתה למיטתה החמימה והנוחה.

כשהגיעה לפינת רחוב 44 ושדרת פארק, הבחינה באורות התחנה המרכזית נוצצים במרחק גוש בניינים וחצי לערך, ואז החישה את צעדיה. היא הייתה לבדה, ונשאה תיק צד עשוי קנבס וארנק. נקישות מגפי העור שלה הדהדו מהמדרכה. הרחוב היה נטוש. איש לא פסע לקראתה, ואיש לא פסע לצדה או מאחוריה.

אך נייריורק היא עיר של אין-ספור הפתעות, מקום שבו מפגשים בלתי צפויים יכולים לצוץ בכל צעד. עם זאת, דבר לא יכול היה להכין את פנינה למפגש שעמד להיקרות בדרכה.

איפה שהוא באמצע רחוב 44 עמד שלט רחוב ישן. עמד פעם – אך לא עוד. כל שנותר ממנו היה בדל עמוד חלוד, שבלט מהמדרכה לגובה 15 סנטימטרים לערך, כמו ציפורן של מכשפה שמגיחה מתוך קבר. פנינה

צעדה במהירות, קרוב לשפת המדרכה, ואז הושטה הציפורן ואחזה בכף רגלה השמאלית. היא איבדה את שיווי משקלה ונפלה בעוצמה קדימה, וללא כל התראה חשה את גופה משייט לעבר המדרכה. בתוך ראשה התחולל עיוות זמן מוזר – היא נפלה מהר מכדי שתוכל להתכונן למכה, אך נדמה היה שההתרחשות כולה קורית בהילוך איטי. היא ידעה ללא צל של ספק שפרצופה עומד להתנגש במדרכה, שאפה יישר או ששינייה יתרסקו, ולא היה דבר שיכלה לעשות כדי למנוע זאת. לרגע ארוך נדמה היה שהזמן עומד מלכת, והקרעקע ממהרת לקראתה ללא הרף.

ואז, ממש ברגע האחרון, הופיעה יד, תפסה אותה בזרועה ומשכה אותה בכוח למעלה והרחק מהמדרכה. פנינה מצאה את עצמה עומדת שוב על רגליה, מתנשפת בכבדות, דמעות מערפלות את ראייתה. היא התייפחה ברגש עז.

“מי הציל אותי?” תהתה לעצמה. “עובר אורח? בעל חנות שעובד עד שעה מאוחרת?” מזווית עינה הצליחה להבחין בדמותו של גבר שעמד לצדה, אך לא ידעה מיהו.

“את בסדר?” שאל האיש.

“כן, כן! תודה לך! תודה רבה לך!” השיבה. היא מחתה את הדמעות מעיניה והפנתה את מבטה לעבר מושיעה.

איש לא היה שם. הרחוב היה נטוש כמקודם. בשני הכיוונים, המדרכה הייתה ריקה, החנויות עדיין היו סגורות, פנסי הרחוב עדיין האירו. נראה היה שאין מקום שאליו יכול היה האיש להסתלק.

פיה של פנינה נפער לרווחה, ועיניה שוב התמלאו דמעות. האם יצאה מדעתה? כן, היא מעדה. כן, בדל המתכת היה אמיתי. כן, היא ניצלה. אבל על ידי מי? מכל כיוון, ככל שיכלה לראות, הרחוב היה נטוש.

פנינה צעדה לעבר תחנת הרכבת, אך מחשבותיה היו כעת במקום אחר. היא שמעה בעבר סיפורים על אליהו הנביא, וסיפרה אותם בעצמה לעתים תכופות. כעת, בפעם הראשונה בחייה, חשה שממש פגשה אותו.

סופר על ידי פנינה שרם.

פנינה שרם היא אחת ממספרות הסיפורים המפורסמות באמריקה. היא הופיעה, לימדה וכתבה סיפורים במשך עשרות שנים, ובכללם סיפורים רבים על אליהו הנביא. עד היום הזה היא בטוחה שאליהו הנביא בכבודו ובעצמו הוא שנחלץ לעזרתה בלילה הגורלי ההוא ברחובות הנטושים של מנהטן.

מחווה ברגע הנכון

אהרון דייויס לא ממש הסתדר בחיים. בגיל שלושים מצא עצמו בעיצומה של התקופה הקשה ביותר בחייו. הוא היה בודד, למד בישיבה מעוטת תלמידים בירושלים, האמצעים שעמדו לרשותו היו דלים והוא לא היה בקו הבריאות. לא הייתה לו משפחה קרובה בישראל. קומץ חברים בלבד היו זמינים לו, והוא היה כמעט מרושש מחמש שנות דייטים כושלים. כל חבריו כבר התחתנו והחלו לגדל משפחות, ואילו הוא חי לבדו בדירה קטנה בשכונת נחלאות בירושלים, אכול בדידות וייאוש.

אבל מה שכאב לו יותר מכול היה התחושה המכרסמת שאלוקים נטש אותו.

מאז שחזר בתשובה בשנות העשרים המוקדמות שלו חש אהרון קשר קרוב וחזק לבורא עולם. הוא היה עבורו אבא, מורה דרך, חבר – נוכחות שאליה יכול היה לפנות בכל עת, ושתמיד הקשיבה והיה אכפת לה. בשנים הראשונות לאחר חזרתו בתשובה הוא חווה נסים קטנים ורגעי השראה רבים שאישרו עבורו את נוכחות הקדוש־ברוך־הוא בחייו. אך כעת, במשך זמן שכבר נדמה כחודשים, הוא חש שהקדוש־ברוך־הוא כבר איננו עמו; שתפילותיו ותחנוניו האין־סופיים לא נשמעו – בהנחה שבכלל הגיעו למרומים. תחושת הנטישה החזקה היא שהכאיבה לו, יותר מכל דבר אחר.

בוקר אחד, כאשר לא הצליח להתרכז בלימודיו בשל מערבולת הרגשות, החליט לעזוב את הישיבה וללכת אל הכותל. אולי יוכל למצוא מעט נחמה לצד האבנים הקדושות הללו.

השעה הייתה 11 בבוקר לערך כאשר הגיע לכותל המערבי. השמש קרנה בבהירות ותיירים התרוצצו סביב. רוב מנייני הבוקר כבר הסתיימו, אף שמתפללים אחדים עמדו בשקט פה ושם ואמרו תהלים או התפללו.

אך אהרון רצה פרטיות. הוא היה נואש לזעוק לריבוננו של עולם מבלי למשוך תשומת לב. וכך, הוא נכנס לקשת וילסון – האולם הגדול והמקושת שמשמאל לרחבת הכותל הראשית – וחפש מקום שבו יוכל להפנות את פניו לכותל ולשפוך את דמעותיו, מבלי שייראה.

כמה מטרים פנימה, הוא מצא פינה שקטה בין הכותל ובין אבן תמך בולטת, ולחץ את מצחו אל האבנים הקרות והעתיקות. הוא עצם עיניים ושפך את כל מר לבו.

”מדוע, ה’, הפכו חיי כה קשים? מדוע אינני יכול להתחתן? מדוע אני כה בודד? מדוע אתה מתעלם ממני? חשבתי שאתה אוהב אותי. מדוע אינך שומע לתפילותיי? מדוע לא אכפת לך? מדוע לא אכפת לך!”

המלים זרמו החוצה במשך כדקה, כשפניו הדוקות אל הקיר, וגופו דומם אך מתוח.

לפתע חש יד עדינה טופחת על גבו, כאילו אומרת ”הירגע, הירגע, הכול יהיה בסדר”.

באותו הרגע התרחשו שני דברים כמעט בו זמנית. לפני שאהרון יכול היה בכלל להבין מה קרה, לפני שיכול היה אפילו לנסח את המחשבה ”מי טופח על גבי? מי בכלל יודע שאני כאן?” הוא חש תחושת הקלה עמוקה. גופו עיבד את המאורע לפני שמוחו יכול היה לעשות זאת. ואכן, אילו שאלתם אותו דקה קודם לכן למה הוא זקוק יותר מכול, ייתכן שהיה

אומר – טפיחה על הגב, חיבוק אוהד. מחווה עדינה ובלתי צפויה לחלוטין זו הפיגה חודשים של כאב וחרדה.

הדבר השני שעשה היה להסתובב ולראות מי מאחוריו.

זה היה איש זקן בלבוש חסידי ירושלמי, בעל כובע שחור רחב־שוליים וזקן לבן ארוך.

”יש לך קצת אבק על המעיל מאחורה”, אמר האיש הזקן בחיוך. ”אני רק מוריד אותו”. האיש הזקן נתן לאהרון עוד כמה ”טפיחות” ואז הסתלק. אהרון בהה אחריו כלא מאמין.

זה כל מה שהיה שם: מעשה בלתי מכוון של טוב־לב מצד קשיש זר. אך לאהרון, העובדה הזו לא שינתה כמעט דבר: הוא כבר שאב נחמה. כעת, לאחר זמן כה רב, הוא חש שוב אהבה ותקווה, מפני שידע שהמחווה הגיעה ממקור עליון. האיש הזקן – יהיה מי שיהיה – היה בסך הכול שליח.

אהרון פנה שוב אל הכותל ודמעות בעיניו. אך הפעם היו אלה דמעות של הכרת הטוב. לבורא עולם עדיין היה אכפת. הוא עדיין השגיח עליו וליווה אותו. מתוך התקווה המחודשת הזאת הודה למי ששומע את כל התפילות, וששליחיו עושים דברו בנאמנות.

סופר על ידי אהרון דייזיס. [◇] אהרון התחתן לבסוף וכיום חי בירושלים עם משפחתו.

מכונית הרפאים

קירה סמורדין הניחה את אחרון תיקיה במכונית וסגרה את תא המטען. חברתה חנה ירדה במדרגות דקות אחדות לאחר מכן, ונשאה שתי כוסות קפה מקלקר. "בואי נזוז", אמרה. "יש לנו נסיעה ארוכה". קירה וחנה היו תלמידות השנה השנייה באוניברסיטת קווינס בקינגסטון, אונטריו – עיירת מכללות קטנה בין טורונטו לאוטאווה שבקנדה. לאחר שנהנו מסוף שבוע גדוש בטורונטו, היו מוכנות כעת לנסיעה בת שלוש שעות בחזרה לקולג'. הן תכננו לצאת מוקדם, מפני שאף אחת מהן לא אהבה לנהוג בלילה בכביש הבין-עירוני החשוך. זה היה בשלהי אוקטובר ומזג האוויר כבר התקרר, אף שהשמים היו בהירים ונקיים. ייקח עוד חודש לפחות עד שיתחילו השלגים הקנדיים הכבדים לרדת.

שתי הנשים הצעירות החלו לנסוע בכביש E401 – כביש מהיר דרנתיבי שקטעיו ארוכים ושוממים, נטולי שוליים או יציאות.

בתחילה הן התקדמו היטב וציפו להגיע ליעדן מהר יחסית. ואולם, להפתעתן הרבה, כשעה לאחר תחילת הנסיעה החל לרדת שלג קל. "זה שלג טרום-עונתי" הסבירו קירה וחנה לעצמן. "אין צורך לעצור".

חצי שעה מאוחר יותר, הן התחרטו על ההחלטה הזו.

שעה מאוחר יותר, הן כבר חששו לחייהן.

כשהשלג רק התחיל, הייתה להן עדיין הזדמנות לרדת מהכביש באחת היציאות ולחפש מחסה. אך כאשר הפך השלג סופת שלגים, כבר היה

מאוחר מדי. הן נכנסו לקטע כביש ארוך ללא יציאות ואף ללא מקום עצירה בטוח. הנהיגה הפכה פתאום עניין של חיים או מוות. הרוח הלמה במכונית הזעירה שלהן מכל כיוון, והשלג ירד בכבדות כה רבה עד שבקושי יכלו לראות את הכביש שלפניהן. גרוע מכך, בכביש לא היו מעקות בטון להפרדה בין שני המסלולים, והשוליים הבולטים שנועדו למנוע ממכוניות להיקלע למסלול הנגדי בנסיבות אחרות נקברו תחת מעטה עבה של שלג, כך שאי אפשר היה לחוש בהם. קירה וחנה לא יכלו לדעת באיזה צד של הכביש המהיר הן נוסעות. שוב ושוב סטו אל המסלול הנגדי. משאיות סמיטריילר ענקיות שנסעו מערבה חלפו במרחק סנטימטרים ממכוניתן, טלטלו את רכבן והוסיפו לתחושת התבהלה הגוברת שלהן. ללא צמיגי שלג, התקדמותן הייתה איטית וחלקלקה, הסיכוי להתנגשות חזיתית היה מוחשי מאוד – ועדיין לא נראתה כל נקודת עצירה באופק. הברירה היחידה שלהן הייתה לדשדש קדימה מבעד לסופה. הלילה ירד במהרה. הפנסים הקדמיים החלשים שלהן בקושי חדרו את החושך הסמיך. אף מכונית אחרת לא נסעה בנתיב שלהן, ככל שיכלו לראות. אף פנס אחורי לפניהן או פנס קדמי מאחוריהן לא האיר מבעד ללילה לסייע להן למצוא את דרכן.

בתוכן פנימה השתוללו פחד ותבהלה בעוצמה לא פחותה מהסופה שבחוץ. לפתע נזכרה קירה ששכחה לומר את תפילת הדרך ולבקש מהקדוש־ברוך־הוא שיעזור להן להגיע ליעדן בבטחה.

"חנה, אני עומדת לומר את תפילה הדרך", אמרה קירה. "אני מקווה שלא מאוחר מדי. אם זה לא יעזור, אולי זו תהיה התפילה האחרונה שנאמר בחיינו!"

קירה החלה לומר את התפילה בעל־פה: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתוֹלִיכֵנו לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לְמַחֹז חַפְצֵנוּ לְחַיִּים וְלְשִׂמְחָה וְלְשָׁלוֹם. וְתַצְלִילֵנוּ מִכָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בְּדַרְךְךָ, וּמִכָּל מִינֵי פְרָעָנִיּוֹת הַמְתַּרְגְּשׁוֹת לְבוֹא

לְעוֹלָם, וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶינוּ, וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וְלִחְסֵד
וְלִרְחֻמִּים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינַי כָּל רְאִינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ
תִּפְלָה וְתַחֲנוּן אֲתָה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה"
"אמן", ענתה חנה.

באותו רגע הציצה קירה במראה האחורית וראתה פנסים קדמיים של
מכונית המגיחה מאחוריהן. בתוך דקה, המכונית – פז'ו קטנה ולבנה –
כבר נסעה במקביל להן, ואז עקפה אותן. הפנסים הקדמיים החזקים שלה
האירו את הדרך מולן, ופנסי החירום האחוריים שלה זהרו באדום בהיר,
והנחו אותן בבטחה לאורך הדרך. בשעה שלאחר מכן, הובילה אותן
המכונית לאורך הכביש המהיר, ואף לרגע לא האיצה הלאה או נטשה
אותן בסופה.

לאחר שעה בערך ראתה קירה שהן מתקרבות ליציאה 615, שתוכל
להוביל אותן לדירת הסטודנטיות שלהן. זו לא הייתה יציאה שהשתמשו
בה לעתים תכופות – נסעו בה בעיקר דיירי השכונה הסמוכה – וקירה
הייתה בטוחה שהמלווה המסתורי שלה ימשיך קדימה. ואז הופתעה
כשראתה את המכונית הלבנה מאותתת בכיוון היציאה הזו.

ואז עלה לקירה רעיון. "אבדוק את מספר הרישוי של המכונית הזו, כדי
שאוכל לאתר את הנהג ולהודות לו על כך שהציל את חיינו". כשהתקרבה
מעט, היא הציצה מבעד לאפלה, וניסתה לראות את המספר מאחור.

למכונית לא הייתה לוחית רישוי.

ברגע הבא ירדה המכונית הלבנה מהכביש המהיר אל יציאה 615, וקירה
וחנה היו מטרים אחדים מאחוריה. בנקודה מסוימת, כאשר התעקל
סיבוב היציאה לעבר הכביש המקומי, הן איבדו קשר עין עם הפז'ו מאחורי
עצים ושיחים. ואולם, כאשר השלימו את הפנייה בעצמן, המכונית הלבנה
נעלמה כלא הייתה. ככל שידעה קירה, לא היו רחובות צדדיים שהיא יכלה
לפנות אליהם – בוודאי לא ברגע הקצרצר שבו איבדו קשר עין.

הרב רחמים חי במחוז תפילאלת במרוקו והיה שמשו של הצדיק והמקובל הגדול רבי יעקב אבוחצירא (1806–1880), בעל הספר "אביר יעקב" וסבו של המקובל המפורסם רבי ישראל אבוחצירא, ה"בבא סאלי".

"הרי בוודאי", כך חשב הרב רחמים לעצמו, "אילו רצה ריבוננו של עולם שיהיו לי ילדים, כבר היה שולח אותם אליי. והרי בוודאי, אילו נועדתי להיות אב, רבי יעקב היה מברך אותי. ברור אם כן שהדבר לא נועד לקרות". אך לעתים לא יכול היה לקבל את גורלו בביטחון שכזה.

לילה נטול שינה אחד, כאשר התהפך שוב ושוב על יצועו, וצפה באשתו האומללה ישנה לצדו, בער לבו בכאב. דמעות נקוו בעיניו, והוא היה צריך להתאפק לבל יתייפח בקול.

"ריבוננו של עולם", הוא בכה בתפילה. "ניסיתי לעבוד אותך כל חיי כמיטב יכולתי. במה חטאתי לך שאתה מונע ממני ברכת פרי בטן? ריבוננו של עולם, אינני יכול לשאת זאת. אינני יכול להמשיך... אינני יכול..." הוא שקע במחשבות אלו, נרדם וחלם. בחלומו ניגש אליו זקן לבוש לבן.

"הרב רחמים", אמר, "ה' שמע את תפילותיך. בשנה הבאה, בזמן הזה, אתה תישא בידך ילד משלך".

רחמים התעורר בבוקר המחרת, נזכר בחלום, ורץ לספר לאשתו. "זה רק חלום", היא השיבה. "הוא חסר משמעות. שנינו בני למעלה מחמישים! מאוחר מדי כעת. אינני שרה אמנו, שה' יעשה לי נס. מכל מקום, הרי תמיד אמרת לי שכל מה שה' עושה הוא לטובה".

אך אי אפשר היה לערער את תקוותו של רחמים. הוא רץ לביתו של רבי יעקב אבוחצירא ומצא את הצדיק מתכוונן לתפילות הבוקר.

רחמים נכנס לחדר, אך קודם שהספיק לומר משהו, הרים רבי יעקב את ידו.

ברכה בחלום

”לך ואמור לאשתך שאמת הדבר. זה לא היה רק חלום. בשנה הבאה יהיה לכם בן!”

פיו של הרב רחמים נפער בהלם, ואז החלו עיניו להאיר באושר וגם בפליאה.

הוא יצא מביתו של רבי יעקב, ורץ בחזרה הביתה עם הבשורות הטובות. עוד לפני סוף השנה ילדה אשתו מלכה תינוק, בן זכר בריא, והם קראו את שמו אליהו, על שם האיש בחלום והנס שהבטיח.

סופר על ידי הרב יהודה זיני, נכדו של נכדו של הרב רחמים זיני. הסיפור הועבר מדור לדור במשפחה, במשך חמישה דורות.